

Од Офиса на Омбудсмана
к.г. 15.11.2009г.
административен съд
Национален съд
заседание на 8.XI.2009г.
Симова

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

12.11.2009г.

И С К А Н Е

от омбудсмана на Република България по чл. 150, ал. 3 от Конституцията за обявяване на разпоредбите на чл. 153, ал. 1 и ал. 6 от Закона за енергетиката за противоконституционни, тъй като нарушават правата на гражданите

**УВАЖАЕМИ Г-Н ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,**

По инициатива на в. „24 часа“ и с подкрепата на широк кръг граждани до омбудсмана бе отправено предложение за сезиране на Конституционния съд. Конкретно, оплакванията са, че нормативно въведеното заплащане на топлинна енергия за т.нар. „сградна инсталация“ и особено големият процент, който се определя за такава сградна инсталация, нарушава правата на потребителите на топлофикационни услуги.

След обстойно обсъждане с юристи и други специалисти, омбудсманът на Република България, на основание чл. 150, ал. 3 от Конституцията, се обръща към Вас с искане да бъдат обявени за противоконституционни разпоредбите на чл. 153, ал. 1 и ал. 6 от Закона за енергетиката, тъй като нарушават правата на гражданите.

Мотивите за това са следните:

Според глава десета от Закона за енергетиката (ЗЕ) топлоснабдяването е процес на производство, пренос, доставка, разпределение и потребление на топлинна енергия с топлоносител водна пара или гореща вода за битови и стопански нужди.

Разпределението на топлинната енергия в сграда - етажна собственост, се извършва по система за дялово разпределение. Дяловото разпределение на

топлинната енергия между потребителите в сгради - етажна собственост, се извършва от топлопреносното предприятие или от доставчик на топлинна енергия самостоятелно или чрез възлагане на лице, вписано в публичния регистър по чл. 139а.

Практиката показва, че основният проблем, който предизвиква оправдано обществено недоволство сред потребителите, е разпределението на енергията за отопление.

Съгласно чл. 142, ал. 2 от ЗЕ топлинната енергия за отопление на сграда - етажна собственост се разделя на:

- топлинна енергия, отдадена от сградната инсталация;
- топлинна енергия за отопление на общите части и
- топлинна енергия за отопление на имотите.

Наред с това, според чл. 143, ал. 3 от ЗЕ топлинната енергия, отдадена от сградната инсталация и топлинната енергия за отопление на общите части се разпределя между всички потребители пропорционално на отопляемия обем на отделните имоти по проект.

Принципът за формиране на сумите за топлинна енергия, отдадена от сградната инсталация, установен с действащия ЗЕ, е, че независимо от обема на потреблението на топлинна енергия в даден имот, в т.ч. и при пълна липса на индивидуално потребление, на потребителите се начисляват суми за отдадена от сградната инсталация топлинна енергия.

Освен това, действащата нормативна уредба не допуска пълен отказ от услугите на топлофикационното дружество на отделния потребител в сграда-етажна собственост. Дори и да прекрати топлоподаването към отоплителните тела в неговия имот чрез прекъсване на връзката им със сградната инсталация или чрез спиране на топлоподаването към отоплителните тела в имотите чрез термостатични радиаторни вентили, потребителят, въпреки волята си да не ползва услугите на доставчика на топлинна енергия, по силата на закона се счита за потребител на топлинната енергия, отдадена от сградната инсталация, и от отоплителните тела в общите части на сградата съгласно императивната разпоредба на ал. 6 от чл. 153 от Закона за енергетиката.

Така собственици и титуляри на вещно право на ползване в сграда - етажна собственост със свалени или пломбирани радиатори в имотите продължават да получават фактури за топлинна енергия от сградната инсталация и евентуално за отопление на общи части на сградата (стълбища, коридори и др.), тъй като услугата топлоснабдяване не е прекъсната към самата сграда.

3

Пълен отказ от топлоснабдяване е възможен единствено в хипотезата на чл. 153, ал. 2 от ЗЕ, т.е. при прекъсване на снабдяването на цялата сграда, за осъществяването на което е необходимо изричното писмено съгласие на две трети от собствениците и титулярите на вещно право на ползване в сградата - етажна собственост, присъединени към абонатната станция, като са длъжни да декларират писмено това пред топлопреносното предприятие и да поискат прекратяване на топлоснабдяването за отопление и/или горещо водоснабдяване от тази абонатна станция или от нейното самостоятелно отклонение.

Омбудсманът на Република България смята, че тази нормативна уредба противоречи на чл. 19, ал. 2 от Конституцията, която повелява, че законът трябва да „защитава потребителя“. Категорично и недвусмислено е изискването на Конституцията при правното уреждане на условията за осъществяване на стопанска дейност да се гарантира защитата на правата на потребителите. В случая с текстовете на чл. 153, ал. 1 и ал. 6 от ЗЕ очевидно законът не защитава потребителя и неговите права, а тъкмо обратното – гарантира изцяло търговските интереси на доставчиците на топлофикационни услуги в ущърб на индивидуалния потребител и неговите права. Основен принцип в потребителската защита е, че потребителят трябва да заплаща стойността само на стоките и услугите, които реално е потребил и не може да бъде принуждаван да заплаща за стоки и услуги, които не само не потребява, но и изрично отказва да потребява.

В случая, обаче, законовата уредба води до практически абсурд и очевидна несправедливост, от които произтича сериозното обществено напрежение по повод дейността на топлофикациите.

Да разгледаме следната ситуация в каквата са голяма част от гражданите, живеещи в жилища-етажна собственост:

а) собственик или титуляр на вещно право на ползване в сграда-етажна собственост изрично се отказва от услугите на доставчика на топлинна енергия за своя имот;

б) ако условието по б. "а" е налице, то този потребител ще бъде длъжен да заплаща част от стойността на топлинната енергия, ползвана в общите части на етажната собственост, съобразно своя дял в тях и това е юридически оправдано и основателно. Обаче, при тази ситуация, при която отказалият се потребител не дължи нищо за своя имот, по силата на ЗЕ той пак трябва да плаща за топлинна енергия – т.нар. „сградна инсталация“.

4

С други думи отказалият се потребител е принуден да заплаща за разходите (загубите), които има топлофикацията по доставката на топлинна енергия до имотите на крайните потребители в етажната собственост, които ползват услугата. Няма нито житейска, нито стопанска логика непотребители да бъдат принуждавани да заплащат за разходите по доставката на една стока от доставчика до имота на крайните потребители. Образно казано - това, че сградата се затопля поради факта, че за да стигнат до имота на третия етаж, който ползва топлинна енергия, тръбите на топлофикацията преминават и покрай имота на отказалия се потребител от втория етаж, не може да бъде причина да се вменява в дълг на този отказал се потребител да плаща за услуга, която не ползва.

От тази гледна точка, разпоредбите на чл. 153, ал. 1 и ал. 6, които създават презумпцията, че потребител е не онзи, който ползва топлинна енергия, а този, който е присъединен към абонатната станция или нейно самостоятелно отклонение, без оглед на това дали същият реално ползва топлинна енергия за своя имот и за общите части, е грубо нарушаване на правата на потребителите. Това, че законът не защитава потребителя е видно и от факта, че според посочените разпоредби отказалият се потребител няма никаква възможност по своя воля да преустанови отношенията си с топлофикационното дружество (освен в хипотезата на отказ от топлинна енергия от цялата сграда) и докато е собственик или носител на вещно право на ползване в сграда-етажна собственост е задължен да плаща „сградна инсталация”.

Уважаеми госпожи и господа конституционни съдии,

Моля на базата на тези кратки аргументи да образувате конституционно дело и да обявите за противоконституционни разпоредбите на чл. 153, ал. 1 и ал. 6 от Закона за енергетиката, тъй с тях се нарушава чл. 19, ал. 2 от Конституцията, който повелява законодателната уредба да защитава правата на потребителите.

Предлагам да бъдат конституирани като страни по конституционното дело: Народното събрание, Министерският съвет, Министерството на икономиката, енергетиката и туризма, Федерацията на потребителите в България, Българска национална асоциация на потребителите, Независимият съюз на потребителите в България, Съюзът на юристите в България и Асоциацията за европейска интеграция и права на човека.

**ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ:**

Гиньо Ганев